10547 - قەبرە ئازابى ۋە ئۇنىڭ نىئمەتلىرى راست بولۇپ ، بەدەن ۋە روھنىڭ ھەر ئىككىلىسىگە بولىدۇ

سوئال

مىنىڭ بىر غەلىتە سوئالىم بار . مىنىڭ ئەقىدەم – ئادەم ئۆلسە ئۇ ئاڭلىمايدۇ ، شۇنىڭدەك ئۇنىڭ جەسىدى ئىشلىتىلمەيدىغان نەرسىگە ئايلىنىدۇ . لىكىن ھەدىيسكە ئاساسلانغاندا ، قەبرىدە ئازاپ بار ، بۇ جەسەد يەنىلا ھايات دىگەننى ئۇقتۇرامدۇ ؟ ۋە شۇنىڭدەك ، قۇرئاندا شەھىيدلەرنىڭ ئۆلمەيدىغانلىقى كەلگەن . ۋە يەنە مۇسلىمنىڭ بىر ھەدىيسدە پەيغەمبەرنىڭ ئەبۇ جەھىل ، ئۇمەييە ۋە باشقىلارنىڭ جەسىتىنى چاقىرغانلىقى ، ھەمدە ئۇمەرنىڭ ئۇنىڭدىن : " ئۆلۈكلەر سۆزۈڭنى قانداق ئاڭلىيالايدۇ ؟" دەپ سورىغاندا ، پەيغەمبەرنىڭ ئۇلارنىڭ ئاڭلىيالايدۇ ، لىكىن جاۋاپ قايتۇرالمايدۇ دەپ جاۋاپ بەرگەنلىكى قەيىت قىلىنغان . ھۆرمەت بىلەن سوئالىمغا تەپسىلي جاۋاپ بەرسەڭلار .

تەپسىلى جاۋاپ

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن

1- سوئالدا تىلغا ئېلىنغان ئۆلۈكلەرنىڭ تىرىكلەرنىڭ ھىچقانداق سۆزىنى ئاڭلىيالمايدىغانلىقى – ھەقىيقەت ۋە راست . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : **« بىراق سەن قەبرىلەردىكىلەرگە ئاڭلىتالمايسەن .»** [فاتىر (ياراتقۇچى) : 22]
«شۈڭگا جەزمەنكى ، سەن ئۆلۈكلەرگە ئاڭلىتالمايسەن .» [رۇم : 52]

2- ئەھلۇ سۈننەت ۋە جامائەتنىڭ ئېتىقادىنىڭ بىرى بولسا قەبرىدە ئازاپ ۋە قيناش بار ھەمدە بەرزەختە (ئۆلۈم بىلەن قىيامەت ئارىسىدىكى مەزگىل) ياشاش بار ۋە شۇنىڭدەك ئۆلگۈچىنىڭ ئەھۋالىغا ئاساسەن نىئمەت ۋە راھەت بار . ئۇنىڭ دەلىلى : ئاللاھنىڭ فىرئەۋن خەلقى ھەققىدىكى مۇنۇ سۆزى : « ظذلار ظةتعضعنع- ظاخشعمع ظوتقا توغرعلعنعص تذرعدذ، قعيامةت قايعم بولغان كىندة: **«ظع صعرظةۋن جاماظةسع! ظازابنعث ظةث قاتتعقعغا (دوزاخ ظوتعغا) كعرعثلار!»** » [غافىر(كەچۈرگۈچى) : 46]

ئاللاھ بۇ يەردە بايان قىلدۇكى، پىرئەۋن خەلقى گەرچە ئۆلۈك بولسىمۇ ، ئەتتىگەن ۋە كەچتە ئازاپقا تۇتىلىدۇ .

بۇ ئايەتتىن ئالىملار قەبرىدىكى ئازاپنىڭ ھەقىقلىقىنى مۇقەررەرلەشتۈردى .

ئىبنۇ كەسىير مۇنداق دىگەن :

بۇ ئايەت ئەھلۇ سۈننەتنىڭ قەبرىلەردىكى بەرزەخ ئازابىغا دەلىل قىلىشقا چوڭ ئاساس . ئۇ بولسا ئاللاھنىڭ مۇنۇ سۆزى : **« ئوت، ئەتتىگەن ۋە كەچتە ئۇلار ئۇنىڭغا تۇتىلىدۇ .»**

[ئىبنۇ كەسىير تەپسىرى ، 4 82]

پەيغەمبەرنىڭ(ئاللاھنىڭ تەرپىلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئايالى ئائىشەنىڭ ھەدىيسىدە ، ئاللاھ ئەلچىسى

(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۈنىڭغا بولسۇن)نامىزىدا مۇنداق دۇئا قىلغانىدى: **« ئى ئاللاھ ، سىنىڭدىن قەبرە ئازابىغا پاناھلىق تىلەيمەن . دەججالنىڭ پىتنىسىگە سىنىڭدىن پاناھلىق تىلەيمەن . ھايات ۋە ئۆلۈمنىڭ سىناقلىرىغا سىنىڭدىن پاناھلىق تىلەيمەن . ئى ئاللاھ ، گۇناھ ۋە قەرزىگە سىنىڭدىن پاناھلىق تىلەيمەن . »**[

ئۇنى بۇخارىي (798) ، مۇسلىم (589) نەقىل قىلغان .]

بۇ ھەدىيستىكى مۇناسىۋەتلىك نۇقتا : پەيغەمبەرنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۈنىڭغا بولسۇن) قەبرە ئازابىغا پاناھلىق تىلەيدىغانلىقى بولۇپ ، بۇ قەبرە ئازابىنى ئىسپاتلايدىغان دەلىللەرنىڭ بىرى . مۇئتەزىلە ۋە باشقا بىر قىسىم مەزھەپلەردىن باشقا ھېچكىم قەبرە ئازابىنىڭ بارلىقى ھەققىدە ئىختىلاپلاشمىدى ، ئۇلارنىڭ ئىختىلاپى دىققەت قىلىشقا ئەرزىمەيدۇ .

3- پەيغەمبەرنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۈنىڭغا بولسۇن) بەدرى جىڭى كۈنىدە مۇشرىكلارنىڭ جەسەدلىرىنى چاقىرغانلىقى ھەققىدىكى ھەدىيسكە كەلسەك ، بۇ ئالاھىدە ئەھۋال دەپ چۈشىنىلىدۇ . يەنى ئاللاھ ئۇلارنى پەيغەمبىرىگە (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۈنىڭغا بولسۇن) ئۇلارنى رەسۋا قىلىش ، ئۇلارغا خارلىق ۋە پەسلىكنى كۆرسىتىش ئۈچۈن تىرىلدۈرۈپ بەرگەن :

ئا : ئىبنۇ ئۆمەردىن نەقىل قىلىندىكى ، پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۈنىڭغا بولسۇن) بەدرى ئازگىلى ئۈستىدە تۇردى ، ۋە : **« سىلەر پەرۋەردىگارىڭلارنىڭ ۋەدىسىنىڭ راستلىقىنى بايقىدىڭلارمۇ ؟ »** دىدى . ئاندىن ئۇ : **« ئۇلار ھازىر مىنىڭ دەۋاتقىنىمنى ئاڭلىيالايدۇ .»** دىدى .

[ئۇنى بۇخارىي (3980) ، مۇسلىم(932) نەقىل قىلغان .]

ب : ئەبۇ تەلھەدىن نەقىل قىلىندىكى ، ئۆمەر مۇنداق دىگەن : " ئى ئاللاھ ئەلچىسى ، سەن نىمىشقا جىنى يوق جەسەتلەرگە گەپ قىلىسەن ؟ " ئاللاھ ئەلچىسى (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۈنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىدى: **« مۇھەممەدنىڭ جىنى ئۇنىڭ قولىدا بولغان زات بىلەن قەسەم، سىلەر مىنىڭ نىمە دەۋاتقىنىمنى ئۇلاردىن ياخشىراق ئاڭلىمايسىلەر .»** قەتادە مۇنداق دىدى : " ئاللاھ ئۇلارنى تىرىلدۈردى ، شۇنىڭ بىلەن ئۇلارنى ئەيىپلەش ، پەس قىلىش ۋە ئۇلارنى پۇشايمان ۋە نۇمۇس ھىس قىلدۇرۇش يۈزىسىدىن ئۇلارغا ئۇنىڭ سۆزىنى ئاڭلاتتى . "

[ئۇنى بۇخارىي (3976) ، مۇسلىم(2875) نەقىل قىلغان]

فەتھۇل بارىي 7 304 كە قاراڭ .

بۇ يەردىكى مۇناسىۋەتلىك نۇقتا : ئاللاھ ئازگال كىشىلىرىگە پەيغەمبىرىنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۈنىڭغا بولسۇن) سۆزىنى ئۇلارنى خار قىلىش ۋە رەسۋا قىلىش ئۈچۈن ئاڭلاتتى . بىراق بۇ ھەدىيسنى ئۆلۈك ھەرقانداق نەرسىنى ئاڭلايدۇ دىيىشكە دەلىل قىلىش توغرا ئەمەس ، چۈنكى ئۇ ئازگال كىشىلىرىگە خاس . پەقەت بىر قىسىم ئالىملار ئۆلۈكنىڭ سالامنى ئاڭلايدىغانلىقىنى ئۇنىڭدىن مۇستەسنا قىلدى ، لىكىن بۇ ئىنىق ، توغرا پاكىتى يېتەرسىز قاراش .

4- ئەڭ توغرا ئالىملارنىڭ قارىشىغا ئاساسلانغاندا ، قەبرە ئازابى روھ ۋە بەدەننىڭ ھەر ئىككىلىسىگە بولىدۇ .

ئىسلام پېشۋاسى ئىبنۇ تەيمىيە مۇنداق دېگەن :

" بۇ ئۈممەتنىڭ پىشقەدەملىرى (سەلەفلەر) ۋە ئىماملىرىنىڭ قارشى بولسا ئازاپ ياكى راھەت ئۆلۈكنىڭ روھى ۋە بەدىنىگە يۈز بېرىدۇ ، ھەمدە روھ بەدەندىن ئايرىلغاندىن كېيىن راھەتلىنىش ياكى جازالىنىشنى داۋاملاشتۇرىدۇ ۋە بەزى-بەزىدە ئۇ بەدەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ . شۇڭلاشقا نېئمەت ياكى ئازاپ ھەم بەدەنگە ھەم روھقا بولىدۇ . " شۇڭا بىز ئاللاھ ئېيتقان نىملەرگە ئىشىنىشىمىز لازىم .

[ئىختىيارات ئەل فىقھىييە ،94 -ب]

ئىبنۇ قەييىم مۇنداق دېگەن :

ئىسلام پېشۋاسى ئىبنۇ تەيمىيە بۇ ھەقتە سورالدى ، بىز ئۇنىڭ جاۋابىنى تولۇق ئوتتۇرغا قويىمىز :

" ئەھلى سۈننەت ۋە جامائەتنىڭ بىردەك پىكرىگە ئاساسلانغاندا ، ئازاپ ۋە نېئمەت روھ ۋە بەدەننىڭ ھەر ئىككىلىسىگە بولىدۇ . روھ بەدەندىن ئايرىم ئازاپلىنىدۇ ياكى نېئمەتلىنىدۇ . بەدەن روھقا ئۇلىنىدۇ ، شۇنىڭ بىلەن بۇ ئەھۋالدا ، نېئمەت ياكى ئازاپ ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسىگە بولىدۇ . ھەمدە ئۇ بەدەندىن ئايرىم روھقا بولىدۇ.

ئۈممەتنىڭ پىشقەدەملىرى ۋە ئىماملىرىنىڭ مەزھىپى :

بىر ئادەم ئۆلگەندە ،ئۇ نېئمەتلىنىش ياكى ئازاپلىنىش ھالىتىدە بولىدۇ . ھەمدە ئۇ ئۇنىڭ روھى ۋە بەدىنىگە بولىدۇ . روھ بەدەندىن ئايرىغان چاغدا ئۇ ئازاپلىنىش ياكى نېئمەتلىنىش ھالىتىنى ساقلاپ قالىدۇ . ۋە بەزىدە ئۇ بەدەنگە ئۇلىنىدۇ ، شۇنىڭ بىلەن ئازاپ ياكى راھەت ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسىگە بولىدۇ . ئاندىن قىيامەت بولغاندا ، روھلار بەدەنلىرىگە قايتۇرلىدۇ ھەمدە ئۇلار دۇنيالارنىڭ پەرۋەردىگارى بىلەن ئۇچرىشىشقا قەبرىلىرىدىن قوپىدۇ . بەدەننىڭ قايتا جانلىنىشى بولسا مۇسۇلمانلار ، يەھۇدىيلار ۋە خىرىستىئانلارنىڭ ئورتاق قارشى .

[« روھ » 51، 52 _ب]

ئالىملار ئۇنى ئۇيقۇدىكى چۈشكە ئوخشىتىدۇ ، چۈنكى ئادەم مىكىپ ، سەپەر قىلىپ چۈشەيدۇ ھەمدە ئۇ ئۆزىنىڭ ئورنىدا ۋە مۇشۇ دۇنيادا تۇرۇپ ، ئۇيقۇ ھالەتتە خۇشاللىق ، ياكى خاپىلىق ۋە قايغۇرۇش ھىس قىلىدۇ . شۇڭا بەرزەخ ھاياتىدا نەرسىلەرنىڭ ھەرخىل بولۇشى ئەقىلگە مۇۋاپىق . ھەمدە ئۇ دۇنيا ھاياتى ۋە ئاخىرەت ھاياتىدىن پۈتۈنلەي پەرىقلىنىدىغان ھايات .

نەۋەۋىي مۇنداق دېگەن :

ئەگەر : " بىز ئۆلۈكنى ۋە ئۇنىڭ قەبرىدىكى ئەھۋالىنى كۆرىمىز ، شۇڭا ئۇ قانداق سۇئال-سوراق قىلىنىدۇ ، ئولتۇرغۇزىلىدۇ ، ۋەتۆمۈر بازغانلار بىلەن ئۇرىلىدۇ . ھالبۇكى ، ئۇنىڭدا ھىچقانداق ئىز يوق .؟ جاۋاپ شۇكى ، بۇ مۇمكىنسىز ئىش ئەمەس ، ئەمەلىيەتتە بىزنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشىمىزدا بۇنىڭغا ئوخشاش ئەھۋاللار بار ، يەنى ئۇخلىغۇچى خۇشاللىق ياكى ئاغرىق ھىس قىلىدۇ . لىكىن بىز ھىچنىمىنى تۇيمايمىز . شۇنداقلا بىر ئويغاق ئادەم ئۇ ئاڭلىغان ياكى ئويلىغان ئىشلار تۈپەيلى خۇشاللىق ياكى خاپىلىق ھىس قىلىدۇ ، ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇرغان كىشلەر ھىچ نەرسىنى تۇيمايدۇ . ئوخشاشلا ، جەبرائىل پەيغەمبەرنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) قېشىغا كىلەتتى ۋە ئۇنىڭغا ۋەھيىنى سۆزلەيتتى ، قېشىدىكى كىشلەر ئۇنى تۇيمايتتى . بۇلارنىڭ

ھەممىسى ئىنتىق پاكتۇر .

[شەرھى مۇسلىم ، 17201]

ئىسلام پېشۋاسى ئىبنۇ تەيمىيە مۇنداق دىگەن :

" ئۇخلىغۇچى ئۇيقۇسىدا لەززەت ۋە ئەلەم ھىس قىلىدۇ ھەمدە ئۇ روھ ۋە بەدەننىڭ ھەر ئىككىلىسىدە بولىدۇ . ھەتتا ئۇ مەلۇم بىرسىنىڭ ئۇنى ئۇرۇۋاتقانلىقىنى چۈشەيدۇ ۋە بەدىنىدە ئاغرىق بىلەن ئويغىنىدۇ . ياكى ئۇ ياخشى يىمەكلىكلەر بىلەن بىقلىپ چۈشەيدۇ . ئاندىن ئۇ ئېغىزىدا ئۇنىڭ تەمى بار ھالدا ئويغىنىدۇ . بۇ ھەقىقەتەن مەۋجۇت . ئۇخلىغۇچى ئۇ ئۆزى ھىس قىلىدىغان ، يىنىدىكىلەر ھىس قىلمايدىغان نىئمەت ۋە ئازابنى بەدىنى ۋە روھى ھىس قىلسا ھەتتا ئەلەم ياكى قورقۇنچىنىڭ قاتتىقلىقىدىن ۋاقىراپ تاشلىسا ، ئويغاق كىشى ئۇنىڭ ۋاقىرغىنىنى ئاڭلايدۇ . ئۇ قۇرئان ، ياكى زىكرى ، ياكى جاۋاپ بىلەن سۆز قىلىدۇ ، ئويغاق كىشى ئۇنى ئاڭلايدۇ ، گەرچە ئۇخلىغۇچىنىڭ كۆزى يۇمۇق بولسىمۇ . ئۇلار ئۇنىڭغا سۆز قىلسا ئۇنى ئاڭلىمايدۇ . ئۇنداقتا بىز قانداقسىگە قەبرىگە كۆمۈلگەن ئادەمنىڭ ئەھۋالىنى ئىنكار قىلالايمىز ، پەيغەمبەر : **« ئۇ ئۇلارنىڭ كەشىنىڭ تىۋشىنى ئاڭلايدۇ .»** ، **« سىلەر سۆزۈمنى ئۇلاردىن ياخشىراق ئاڭلىمايسىلەر »** دىگەن تۇرسا ؟ يۈرەك قەبرىگە ئوخشايدۇ ، شۇڭا پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) خەندەك كۈنى ئەسىر نامىزى قازا بولۇپ كەتكەندە ، : **« ئاللاھ ئۇلارنىڭ يۈرەكلىرى ۋە قەبرىلىرىنى ئوتقا تولدۇرسۇن .»** دىگەن ، ھەمدە مۇنۇ ئايەتتە ئۇ ئىككىسى ئايرىلغان : **« قەبرىلەردىكى نەرسىلەر سىرتقا چىقىرىلغاندا . يۈرەكلەردىكى نەرسىلەر ئاشكارا قىلىنغاندا .»** بۇ پەقەت يۈز بەرگۈسى نەرسىنى بايان قىلىش خالاس .

بىز ئۆلۈك ئۇچرايدىغان ئازاپ ياكى نىئمەت ،ئۇخلىغۇچى چۈش كۆرگەندە ئۇچرايدىغان نەرسىگە ئوخشايدۇ دىيەلمەيمىز . بەلكى ئۇ ئازاپ ياكى نىئمەت تىخىمۇ تولۇق ۋە تىخىمۇ ۋايىغا يەتكەن ھەمدە ئۇ ھەقىقىي نىئمەت ۋە ھەقىقىي ئازاپ . بىراق بۇ مىسال ئۇنىڭ مۇمكىنلىكىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن بىرىلىدۇ . ئەگەر بىر كىشى : " ئۆلۈك قەبرىسىدە ھەركەت قىلمايدۇ ، توپا ئۆزگەرمەيدۇ ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش گەپلەرنى قىلسا ، بۇ مەسىلە تىخىمۇ تەپسىلي چۈشەندۈرلىشى مۇمكىن . بىراق ئۇنى بۇ يەردە چۈشەندۈرۈشكە بەك ئۇزۇن گەپ كېتىدۇ . ھەمدە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ. ئاللاھ مۇھەممەدنى ، ئۇنىڭ ئائىلە كىشىلىرىنى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى تەرىپلىسۇن ۋە ئامان قىلسۇن ."

[فەتۋالار توپلىمى ، 4275، 276]

ھەمدە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ .

پېشۋا مۇھەممەد سالىھ مۇنەججىد